

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ พุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปีของวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในระหว่างวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ พบว่าเป็นเพศชาย ๑๑๒ คน และเพศหญิง ๑๗๘ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๕ สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการแจกแจงแบบทีชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-dependent) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA) ถ้าปรากฏนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “ศึกษาทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” มีข้อสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

พุทธศาสนิกชนที่ร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปีมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๐ คน เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๗๘ คน (ร้อยละ ๖๑.๓๘) และเพศชาย ๑๑๒ คน (ร้อยละ ๓๘.๖๒) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๑-๓๕ ปี (ร้อยละ ๓๓.๑๐) มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา(ร้อยละ ๔๐.๐๐) และประกอบอาชีพอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ ๓๓.๒๘) เป็นส่วนใหญ่

๕.๑.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกเป็นรายด้าน

๑. ด้านความศรัทธาพบว่าส่วนใหญ่เชื่อว่าโครงการนี้จะช่วยให้ได้ทำบุญกุศล แต่ไม่มีโอกาสได้ชักชวนญาติมิตรสหายเข้าร่วมโครงการ

๒. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เชื่อว่าในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ช่วยให้ได้รับความสุขในการสร้างบุญกุศล แต่ไม่มีโอกาสได้ชักชวนญาติ มิตรสหาย เพื่อการร่วมบริจาคปัจจัย และสิ่งของเข้าร่วมกิจกรรม

๓. ด้านประสิทธิผลของพบว่าโครงการนี้ช่วยทะนุบำรุงและจรโลงพระพุทธศาสนา แต่ไม่มีโอกาสได้ชักชวนญาติ มิตรสหาย เพื่อการร่วมบริจาคปัจจัยและสิ่งของเข้าร่วมกิจกรรม

๔. ด้านความพึงพอใจพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่จัดงาน แต่พบว่าคุณภาพและจำนวนอาหาร และน้ำดื่มที่ให้บริการไม่เพียงพอ

ผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนชายหญิงที่มีต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าส่วนใหญ่พุทธศาสนิกชนเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าพุทธศาสนิกชนเพศชายทุกด้าน และพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาทัศนคติในด้านความศรัทธา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านประสิทธิผลของโครงการ และด้านความพึงพอใจ ของพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่างกันพบว่าทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปี ณ วัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่าทัศนคติในด้านความศรัทธา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านประสิทธิผลของโครงการ และด้านความพึงพอใจต่อโครงการที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาทัศนคติด้านความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่มีอาชีพพนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจพบว่าสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาทัศนคติด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของพุทธศาสนิกชนที่ประกอบอาชีพพนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจพบว่าสูงกว่าพนักงานบริษัทเอกชนและผู้ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาทัศนคติด้านประสิทธิผลของโครงการของพุทธศาสนิกชนที่ประกอบอาชีพพนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจพบว่าสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนผลการศึกษาทัศนคติด้านความพึงพอใจของพุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่ามีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคต่อการร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปีของพุทธศาสนิกชนวัดชะลออำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประกอบกับข้อมูลการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในท้ายแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. ด้านการสร้างความสะดวกสบายว่า ประเด็นเมื่อได้รับโครงการ ท่านได้ชักชวนญาติมิตรสหาย เข้าร่วมโครงการ มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด

๒. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า ประเด็นในขณะเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ท่านไม่มีจิตใจขุ่นมัวหรือระแวงสงสัยในกิจกรรม มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด

๓. ปัญหาอุปสรรคด้านประสิทธิผลของโครงการพบว่า ประเด็น โครงการนี้ส่งเสริมความสามัคคีและสันติสุขในสังคม มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด

๔. ด้านความพึงพอใจพบว่า ประเด็น คุณภาพและจำนวนอาหาร และน้ำดื่มที่ให้บริการ มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่ร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปี ณ วัดชะลออำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เชื่อว่าโครงการนี้จะช่วยให้ได้ทำบุญกุศล แต่ไม่มีโอกาสได้ชักชวนญาติมิตรสหายเข้าร่วมโครงการ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ช่วยให้ได้รับความสุขในการสร้างบุญกุศล แต่ไม่มีโอกาสได้ชักชวนญาติมิตรสหาย เพื่อการร่วมบริจาคปัจจัยและสิ่งของเข้าร่วมกิจกรรม และส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่จัดงาน แต่คุณภาพและจำนวนอาหารและน้ำดื่มที่ให้บริการไม่เพียงพอ เพราะมีผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมาก เกินความคาดหมายของทางวัด ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ลักษณะเหตุการณ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาบุญเลิศ ธมมทสสี (โอฐฐ) และคณะ ที่ได้นำเสนองานวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน”ว่า สภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ในด้านปัจจัยทางชีวสังคมคือ เพศ อายุ การศึกษา และ

อาชีพ ระดับทัศนคติของพุทธศาสนิกชนต่อการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ๔ ด้าน คือ วิธีการปฏิบัติของพระวิปัสสนาจารย์ การดำเนินงานโครงการ ผู้ร่วมปฏิบัติด้วยกัน และสัมพันธภาพระหว่างพระวิปัสสนาจารย์กับผู้ปฏิบัติ และศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อการนำวิปัสสนากัมมัฏฐานไปใช้ในชีวิต ๔ ด้าน คือ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน การควบคุมอารมณ์ และการอยู่ร่วมกันในสังคม ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ คนโดยแบ่งออกเป็น ๑) ประชาชนทั่วไปที่เข้าอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน ณ สำนักงานพุทธมณฑลจังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๕๐ คน ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ และ ๒) ประชาชนทั่วไปที่เข้าอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน ณ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ์ จังหวัดปทุมธานี ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๙ กันยายน ๒๕๔๗

ผลของงานวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ด้านปัจจัยทางด้านชีวสังคม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุผู้ใหญ่จนถึงวัยชราจะเป็นผู้สนใจการปฏิบัติธรรมมากที่สุด ด้านวิธีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีความคิดเห็นด้านการได้รับความสุขด้วยวิธีการปฏิบัตินี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับพระวิปัสสนาจารย์อยู่ในระดับดี โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลการปฏิบัติธรรมได้คะแนนสูงสุด ด้านการดำเนินงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมในการเจริญวิปัสสนามีคะแนนสูงสุด ด้านผู้เข้าร่วมปฏิบัติด้วยกันอยู่ในระดับคะแนนสูงสุด ด้านสัมพันธภาพระหว่างพระวิปัสสนาจารย์กับผู้ปฏิบัติธรรมมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์สูงสุด ทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานที่เห็นผลได้ชัดเจน คือ เป็นการพัฒนาสติ การระลึกได้ และสัมปชัญญะ ความรู้ตัวทั่วพร้อม จากฐานทั้ง ๔ จนมีพลังพอที่จะเอามาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับประทานอาหาร การคุ้ย การเหยียด การนุ่งห่มเสื้อผ้า การอาบน้ำ เป็นต้น จึงทำให้การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นไปในการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพจิต และสติสัมปชัญญะที่ได้จากการปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และสอดคล้องกับการศึกษาของ **ณัฐรัตน์ ผาธา** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทสวดมนต์พุทธอัฐชยมงคลคาถา (คาถาพาหุง)” ผลการศึกษาพบว่า เป็นบทสวดมนต์ที่ว่าด้วยชัยชนะของพระพุทธองค์ โดยหลักธรรมที่สำคัญ คือ หลักอริยฐานธรรม คือการตั้งสัจจอธิษฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่บรรลุได้ยาก จากนั้นหลักธรรมที่ต้องทำ คือการแผ่เมตตาก่อนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ประโยชน์ของบทสวดมนต์ที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย คือ ๑) ในด้านความเชื่อที่สามารถบรรเทาหรือแก้ไขปัญหามานุษยชาติได้ อีกทั้งรักษาให้คงอยู่ซึ่งพระพุทธศาสนา และ๒) ด้านการศึกษาและการเมืองเป็นการก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคอีกทั้งการสร้างขวัญกำลังใจในการป้องกันยามวิกฤต ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะ

นำบทสวดมนต์นี้เข้าบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของชาติต่อไป และการศึกษาของ **กิริติ กมลประเทืองกร** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อพระพุทธศาสนิกชน ในสังคมไทย: กรณีศึกษาพุทธศาสนิกชน วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า คุณค่าของการสวดมนต์และผลสัมฤทธิ์ของการสวดมนต์ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของ พุทธศาสนิกชน วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับดีและดีมาก สำหรับเพศ ชายและเพศหญิงตามลำดับ จากการใช้วิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้ แบบสอบถาม ส่วนความหมายของการสวดมนต์ คือการสาธยายพระพุทธรูป เพื่อทรงจำให้ขึ้นใจ และเพื่อเผยแพร่พระธรรมคำสอนแก่ชนทั้งด้านพิธีกรรมการสวดมนต์ก็ถือเป็นการดำรง พระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร ทั้งนี้เป็นการรักษาพระศาสนาและสวดพระปริตรเพื่อคุ้มครอง ป้องกันอันตราย

ผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนชายหญิงที่มีต่อพิธีสวดมนต์ข้ามปีของวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าส่วนใหญ่พุทธศาสนิกชนเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่า พุทธศาสนิกชนเพศชายทุกด้าน และพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สอดคล้องกับการศึกษาของ **พระมหาชลทิช จันทรหอม** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษา วิเคราะห์พิธีสวดมนต์ในพระพุทธรูปเศวตฉัตร ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัย มหิดล” ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ของการสวดมนต์เป็นไปเพื่อรักษาคำสั่ง สอนของพระพุทธเจ้า การรักษาศีลและวิธีจัดอกุศล ตามด้วยพิธีกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการ ป้องกันรักษาบุคคลให้พ้นจากภัยอันตรายในกาลต่อมา อารมณ์ของมนต์ขึ้นกับตัวของผู้ฟังและผู้ สวดมีความศรัทธาในพระรัตนตรัย มีความเมตตา ซื่อสัตย์ เพียรปฏิบัติด้วยสติปัญญาไม่เป็นไปเพื่อ มุ่งลาภสักการะ สำหรับความเชื่อของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล สายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ ซึ่งต่างก็เชื่อเหมือนกันในวัตถุประสงค์เพื่อการธำรงรักษาพระศาสนาให้มั่นคง ส่วนความเชื่อที่ต่างกันคือ นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์มีความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักธรรมคือ ความ ศักดิ์สิทธิ์ของพุทธมนต์เกิดจากผู้ฟังต้องมีศรัทธาบริสุทธิ ในขณะที่นักศึกษาสายศิลปศาสตร์เชื่อว่าไม่ จำเป็นที่ผู้ฟังและผู้สวดต้องมีศรัทธาบริสุทธิ อำนาจพุทธมนต์จึงจะคุ้มครอง

ผลการศึกษาทัศนคติในด้านความศรัทธา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านประสิทธิผลของ โครงการ และด้านความพึงพอใจ ของพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่างกันพบว่าทัศนคติต่อพิธีสวดมนต์ ข้ามปี ณ วัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕ สอดคล้องกับการศึกษาของ **สุชีพ ปุณฺณานุภาพ** ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ความรู้เรื่อง บทสวดมนต์” โดยได้กล่าวถึง มนต์คืออะไร การสวดมนต์ด้วยปากกับการสวดด้วยใจ ซึ่งเป็นการ

รักษาล้อยคำและสำนวนดั้งเดิมไว้ อีกทั้งยังคงคุณค่าอยู่เสมอแม้ในปัจจุบัน ความหมายบางคำใน บทสวดปริตต์ตำนาน ภาณวาร บทขัด บทสวดสิบสองตำนาน พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระ อนัตตลักขณสูตรและพระอาทิตตปริยายสูตร และ **เสฐียรพงษ์ วรรณปก** ได้เขียนหนังสือเรื่อง “สามมนต์คาถาศักดิ์สิทธิ์” โดยได้กล่าวถึง ผลดีของการสวดมนต์เป็นอย่างไร ความสำคัญที่ควร สอนลูกหลานให้สวดมนต์ วิธีไหว้พระสวดมนต์ การเริ่มบทสวดอิติปิโส บทสวดคาถาพาหุง และ คาถาชินบัญชร จากนั้นกล่าวถึงความเป็นมาและความหมายจากคำแปลของคาถาพาหุง คาถาชิน บัญชร ประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ผู้ทรงแต่งคาถาชินบัญชร

ผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่าทัศนคติในด้าน ความศรัทธา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านประสิทธิผลของโครงการ และด้านความพึงพอใจต่อ โครงการที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ **ณัฐรัตน์ ผาธา** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทสวดมนต์พุทธอัฐชยมงคลคาถา (คาถาพาหุง)” ผลการศึกษาพบว่า เป็นบท สวดมนต์ที่ว่าด้วยชัยชนะของพระพุทธองค์ โดยหลักธรรมที่สำคัญ คือหลักอริยฐานธรรม คือการ ตั้งสัจจอริยฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่บรรลุได้ยาก จากนั้นหลักธรรมที่ต้องทำ คือการแผ่เมตตา ก่อนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ประโยชน์ของบทสวดมนต์ที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย คือ ๑) ในด้าน ความเชื่อที่สามารถบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาชีวิตได้ อีกทั้งรักษาให้คงอยู่ซึ่งพระพุทธศาสนา และ๒) ด้านการศึกษาและการเมืองเป็นการก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคอีกทั้งการสร้าง ขวัญกำลังใจในการป้องกันยามวิกฤต ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะนำบทสวดมนต์นี้เข้าบรรจุเป็น ส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของชาติต่อไป และ **กิริติ กมลประเทืองกร** ซึ่งเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อพระพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย: กรณีศึกษาพุทธศาสนิกชน วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าของการสวดมนต์และ ผลสัมฤทธิ์ของการสวดมนต์ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน วัดมหาธาตุยุวราช รังสฤษฎิ์กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับดีและดีมาก สำหรับเพศชายและเพศหญิงตามลำดับ จาก การใช้วิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนความหมายของการ สวดมนต์ คือการสาธยายพระพุทธพจน์ เพื่อทรงจำให้ขึ้นใจและเพื่อเผยแพร่พระธรรมคำสอนแก่ ขนทั้งด้านพิธีกรรมการสวดมนต์ก็ถือเป็นการดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร ทั้งนี้เป็นการ รักษาพระศาสนาและสวดพระปริตรเพื่อคุ้มครองป้องกันอันตราย

ผลการศึกษาทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีอาชีพต่างกันพบว่ามีความความศรัทธาต่างกันในด้านความศรัทธา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านประสิทธิผลของโครงการ ส่วนผลการศึกษาทัศนคติด้านความพึงพอใจของพุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่ามีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ **บรรณสิทธิ์ บรรณสารประสิทธิ์** ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้และความเข้าใจเรื่องสติปัฏฐาน ๔ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕) บทคัดย่อ. ผลการศึกษาพบว่าความรู้และความเข้าใจเรื่องสติปัฏฐาน ๔ ของผู้ผ่านการอบรมปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการเข้าร่วมโครงการ กับความรู้และความเข้าใจเรื่องสติปัฏฐาน ๔ ของผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พบว่า เพศ, อายุ, สถานภาพ, การศึกษา, ถิ่นที่อยู่อาศัย, อาชีพหลัก, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน, จุดประสงค์ที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องสติปัฏฐาน ๔ แต่สำหรับประสบการณ์การปฏิบัติธรรม, เหตุจูงใจที่เข้ามาปฏิบัติ, ระยะเวลาที่เข้ารับการอบรมปฏิบัติธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องสติปัฏฐาน ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และสำหรับ เพศ, อายุ, สถานภาพ, การศึกษา, ถิ่นที่อยู่อาศัย, อาชีพหลัก, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน, ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม, จุดประสงค์ที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ แต่สำหรับเหตุจูงใจที่เข้ามาปฏิบัติ, ระยะเวลาที่เข้ารับการอบรมปฏิบัติธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

๑. ควรมีการประกาศเชิญชวนให้ประชาชนได้เข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง
๒. ควรมีการประชาสัมพันธ์ในขณะดำเนินงานพิธีที่มีรูปแบบชัดเจนไม่สับสน
๓. ควรจัดเตรียมคุณภาพและจำนวนอาหาร และน้ำดื่มที่ให้บริการอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาผลของการรับรู้กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของประชาชนที่เผยแพร่ผ่าน

สื่อสารมวลชน

๒. ศึกษาปัจจัยค่าใช้จ่ายส่วนตัวของประชาชนสำหรับการร่วมพิธีสวดมนต์ข้ามปี